

De Staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

De heer C. Jansen

Rijnstraat 8

2515 XP Den Haag

Betreft: Koers houden SEB-convenant

Leidschendam, 2 september 2024

Geachte heer Jansen,

Nederland is op weg naar Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). Dat is in het belang van de natuur, het klimaat en onze gezondheid. Om dat te bereiken moeten de emissies van bouwmaterieel omlaag. Daarin nemen we als sector graag onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Om doelstellingen te bereiken mag het economisch belang niet uit het oog verloren worden en hebben ondernemers, die grote investeringen doen, perspectief nodig. Zij uiten terecht hun zorgen over de beperkte betrokkenheid van gemeenten waardoor de doelstellingen binnen het SEB-convenant moeilijk bereikbaar worden.

De bouwsector en overheid staan voor de gezamenlijke uitdaging om de bouw te verduurzamen. Binnen het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) wordt onder andere met De Groene Koers (een initiatief van Bouwend Nederland, BMWt, Cumela, MKB INFRA en VHG) en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gewerkt aan één (gefaseerde) aanpak om bouw-, onderhouds- en sloopprojecten schoner uit te voeren. Met als doel te versnellen richting een uitstootvrije(re) sector in 2030.

Op 30 oktober 2023 is om die reden door 45 partijen, waaronder deelnemers van de Groene Koers, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en 12 gemeenten het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) ondertekend. Gevolgd door provincies en waterschappen. Op 1 juli 2024 hebben aanvullend 21 partijen waaronder 17 gemeenten dit convenant ondertekend. Daarmee staat de teller inmiddels op 99 partijen die het convenant SEB hebben ondertekend, waaronder 29 gemeenten.

Binnen het convenant streven we grote ambities na. Echter om de doelen te bereiken moeten de navolgende randvoorwaarden op orde zijn:

1. Beschikbaarheid emissieloos materieel
2. Betaalbaarheid emissieloos materieel
3. Beschikbaarheid laadinfrastructuur
4. Betaalbaarheid laadvoorzieningen
5. Geharmoniseerd beleid en uitvraag

Een nadere analyse in de toepassing van emissie-eisen in bouw-, onderhouds- en sloopopdrachten door opdrachtgevers laat zien dat er nog een mismatch is tussen vraag en aanbod van emissieloos materieel. Niet alleen omdat er niet altijd voldoende emissieloos materieel beschikbaar is, maar vooral ook omdat er onvoldoende duurzaam uitgevraagd wordt door de 342 gemeenten in Nederland. Ondernemers die diep in de buidel tasten voor emissieloos materieel hebben daardoor onvoldoende terugverdienperspectief. Slechts 29

Nederlandse gemeenten – dat is slechts 10% - besteedt de benodigde aandacht aan schoon en emissieloos bouwen, duurzaam aanbesteden en duurzaam uitvragen. Dat is niet alleen teleurstellend, maar brengt ook het behalen van de SEB-doelstellingen in gevaar.

Daarnaast constateren we dat het duurzaam uitvragen nog niet geharmoniseerd gebeurt, dat de laadinfrastructuur vaak niet op orde is, dat er in de overgangsfase weinig aandacht is voor biobrandstoffen die nu al een aanzienlijke emissiereductie kunnen opleveren en weinig aandacht is voor het zwaardere materieel: de nieuwste generatie zuinige dieselmachines die tot 70% minder emissies uitstoten. Het gevolg hiervan is dat nieuwe investeringen door opdrachtnemers in emissie-arm en emissieloos materieel uitgesteld worden en fabrikanten en leveranciers daardoor aarzelen om snel meer uitstootvrij materieel te ontwikkelen. Dat is jammer. Juist nu het aanbod van licht elektrisch materieel steeds groter en aantrekkelijker wordt. Al blijft de meerprijs ten opzichte van fossiel materieel nog steeds een punt van aandacht. De door de overheid ter beschikking gestelde subsidies hebben daarop tot dusver maar beperkt effect gehad. De reden is dat een machine die twee tot drie keer duurder is, niet twee tot drie keer zoveel werk oplevert. En deze emissievrije machines het maximale aantal draaiuren per jaar op duurzame projecten moeten maken om de meerkosten financieel te verantwoorden.

De vraag vanuit De Groene Koers is: zijn, door de beperkte betrokkenheid van gemeenten en in het verlengde het beperkte economisch perspectief voor ondernemers, de SEB-doelstellingen realiseerbaar? De inzetbaarheid van 100% uitstootvrije machines in 2033 is anno 2024 nog lastig vast te stellen, maar is met de huidige inzichten in ieder geval zeer ambitieus, zeker wanneer de eerdergenoemde randvoorwaarden nog niet op orde zijn. En dat terwijl we wel graag koers willen houden.

Vanuit De Groene Koers hebben Bouwend Nederland, Cumela, BMWT en MKB INFRA het SEB-convenant ondertekend omdat het erg goed past in het grote plaatje waarin al langer ingezet wordt op emissiereductie. Met De Green Deal Het Nieuwe Draaien was de verduurzaming al in 2016 ingezet. Het convenant in 2023 ondertekenen was een logische vervolgstap. Maar waar bouwbedrijven en machineleveranciers met nieuwe oplossingen komen om duurzaam te bouwen zien we juist de (uit)vragende partijen een weinig consistent beleid voeren en er grote verschillen zijn tussen gemeenten. Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) geeft daarmee niet het duidelijke signaal af waar ondernemend Nederland zo'n behoefte aan heeft. Daarnaast ligt er ook een rol weggelegd voor het ministerie én de decentrale overheden om actief bij te dragen aan de benodigde laadinfrastructuur. Hierin zien we te weinig initiatief.

Om de SEB-doelstellingen te realiseren is het belangrijk dat ondernemers perspectief geboden wordt om te investeren in uitstootvrij materieel dat 2 tot 3 keer duurder is dan fossiel aangedreven materieel. Dergelijke investeringen moeten voor de ondernemer ook economisch te verantwoorden zijn. Om die reden is het noodzakelijk dat meer projecten consistent duurzaam aanbesteed en uitgevraagd worden. Alleen dat motiveert opdrachtnemers om te investeren in nieuwe uitstootvrije machines, omdat ze dan weten dat investeringen financieel gecompenseerd worden en het emissievrije materieel voldoende ingezet kan worden. Een betrokkenheid van slechts 10% van de gemeenten geeft onvoldoende prikkels af voor ondernemers en toont een weinig inzet en een onrealistische benadering ten aanzien van de geplande SEB-doelstellingen.

We kijken uit naar uw zienswijze hierin en staan open voor een gesprek om niet alleen onze zorg, maar vooral ook onze gezamenlijke verantwoordelijkheid te bespreken om koers te houden binnen het SEB-convenant.

Met vriendelijke groet,

Lennard Heij

Bouwend Nederland

Jan Hommes

BMWT

Leo de Boer

Cumela

Philip van Nieuwenhuizen

MKB INFRA

Marc van Rosmalen

VHG

De Groene Koers
is een initiatief van:

